

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Grondwettelijk Hof, arrest nr. 53/2025 van 3 april 2025 – rolnummers 8128, 8130 en 8131 – beroepen tot vernietiging van het decreet van het Vlaamse Gewest van 26 mei 2023 tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, wat de woonreservegebieden betreft – verwerping

Samenvatting

Door een aantal belanghebbenden werd bij het Grondwettelijk Hof beroep ingesteld tot vernietiging van het decreet van het Vlaamse Gewest van 26 mei 2023 tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, wat de woonreservegebieden betreft (hierna: decreet woonreservegebieden).

De middelen hielden onder meer verband met een beweerde schending van het eigendomsrecht, het rechtszekerheidsbeginsel, het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel, de MER-richtlijn 2001/42/EG, het Verdrag van Aarhus en het recht op een gezond leefmilieu.

Bij arrest van 3 april 2025 heeft het Grondwettelijk Hof de drie vernietigingsberoepen verworpen.

Het Vlaams Parlement nam op 24 mei 2023 een voorstel van decreet aan met als doel het ruimtebeslag in het Vlaamse Gewest te verminderen, door te vermijden dat slecht gelegen of weinig kwalitatieve woonreservegebieden worden aangesneden. De aanleiding voor dit voorstel van decreet was de realisatie van de *bouwshift* - de ambitie van de Vlaamse Regering om het bijkomend ruimtebeslag tegen 2040 tot nul te herleiden.

Enkele eigenaars en ontwikkelaars van gronden in woonreservegebied dienden bij het Grondwettelijk Hof een vernietigingsberoep in tegen dit decreet. De aangevoerde middelen konden *grosso modo* worden onderverdeeld in twee categorieën. Enerzijds waren er grieven met betrekking tot een beweerde schending van het eigendomsrecht en anderzijds waren er grieven inzake een beweerde schending van de vereisten inzake milieubescherming.

De voornaamste middelen betroffen:

1° schending van de artikelen 10, 11 en 16 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het EVRM, al dan niet in samenhang met het rechtszekerheidsbeginsel;

2° schending van de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 2 en 3 van de richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's;
3° schending van artikel 23, derde lid, 4° van de Grondwet;
4° schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 7 en 8 van het Verdrag van Aarhus.

Het Hof voegde de zaken samen en sprak zich bij arrest nr. 53/2025 van 3 april 2025 uit over de drie vernietigingsberoepen (rolnummers 8128, 8130 en 8131). Het Hof verwierp alle beroepen.

Het Grondwettelijk Hof oordeelde vooreerst dat het decreet woonreservegebieden geen absoluut bouwverbod oplegt, noch een eigendomsoverdracht verplicht, zodat het eigendomsrecht niet wordt geschonden en er geen compensatieplicht ontstaat. De regeling heeft volgens het Hof geen onevenredige gevolgen. Daarnaast leidt de voorziene, afdoende duidelijke regeling voor de ordening van gebieden die niet worden vrijgegeven (tijdslijn voor een gewestelijk planinitiatief) volgens het Hof niet tot bijkomende onzekerheid voor de betrokken eigenaars.

Voorts achtte het Grondwettelijk Hof het decreet woonreservegebieden verenigbaar met het gelijkheidsbeginsel, aangezien het redelijk wordt verantwoord door een doelstelling van algemeen belang, met name het verhogen van het ruimtelijk rendement van de bestaande bebouwde ruimte en het vrijwaren van de open ruimte, en het geen onevenredige gevolgen met zich meebrengt.

Tot slot kwalificeerde het Hof (bepaalde onderdelen van) de VCRO niet als een plan of programma in de zin van de MER-richtlijn 2001/42/EG, zodat zij niet MER-plichtig zijn. Bijgevolg vindt noch de MER-richtlijn 2001/42/EG, noch de artikelen 7 en 8 van het Aarhus-Verdrag toepassing op het decreet woonreservegebieden.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS